

Religions i sida:

“Hem d'expressar el nostre avergonyiment davant del que la religió ha infligit a persones amb VIH. Les comunitats religioses molt sovint han contribuït a l'estigmatització i a la discriminació dels portadors del virus, i han promogut la desinformació sobre la malaltia. Tenim moltes raons per ser molt i molt humils enfront d'aquesta pandèmia”. Amb aquesta contundència es va expressar Christoph Benn, metge de l'Institut Alemany de Missions Mèdiques, en una taula rodona de la XIV Conferència Internacional de la Sida celebrada a Barcelona el mes de juliol passat. Christo Greyling, pastor protestant sud-africà, hemofilic i portador del VIH, reitera: “És hora que l'Església i les comunitats religioses confessin que han trigat vint anys a despertar-se, que no han estimat els portadors del VIH, i que molta gent ha mort sense el suport de les seves comunitats religioses, que tant necessitaven”. Afortunadament, i pel que fa al món protestant, en els darrers mesos s'han produït diverses declaracions oficials lamentant els errors passats i demanant un canvi d'actitud envers les persones amb VIH.

ALLEUJAR SENSE MEDICAMENTS

Benn va anar a Tanzània fa 14 anys per exercir la seva professió. Volia ajudar la gent, curar. Però es va trobar que el que podia oferir en termes mèdics era molt poc. No hi havia medicaments per atendre els malalts. Va donar, doncs, tot el tractament mèdic al seu abast, però va decidir anar més enllà. Va estar amb les persones amb VIH, acompanyant-les en el seu patiment. I sobre la base d'una fe compartida, pregaven plegats i celebraven el culte. Creu que això va ser el que més els va ajudar, “a tots, tant als malalts com a l'equip mèdic”. Confessa que va ser una experiència dramàtica, però meravellosa al mateix temps.

Compartir la càrrega del sofriment, poder explicar la pròpia història i que algú t'escolti, pot tenir molt valor per als malalts de sida. Fins i tot pot tenir un impacte terapèutic. Paul Gundani, teòleg catòlic de Zimbabwe, explica que l'Església catòlica del seu país, i sobretot les dones, estan molt compromeses en aquesta tasca d'acompanyament:

una relació complexa

“Pensen que el Senyor també hauria mostrat compassió amb els que pateixen, veuen la imatge de Déu en la persona que pateix”. Segons Jalil Bárcena, musulmà i director de l'Institut d'Estudis Sufís de Barcelona, “el compromís de tota persona amb un batec espiritual és ajudar el qui pateix una malaltia greu o incurable a assolir aquell estadi emocional que anomenem acceptació”. Però per arribar aquí cal prèviament “comunicar a la persona que és possible viure i no només sobreviure, insuflar-li el desig d'estimar-se, de tenir objectius, de millorar la seva qualitat de vida”.

L'experiència espiritual ha motivat moltes persones no infectades a intentar transmetre coratge a malalts de sida, i alhora ha ajudat molts portadors del VIH a conviure millor amb el virus. “Si no fos per la pregària, avui no seria aquí. És una de les coses que em dona forces per viure”, afirma Àlex Gelonch, cristià catòlic i portador del virus des de l'any 1989. El maig d'aquell any, va pujar a Montserrat a peu des de Barcelona mentre esperava els resultats d'una segona anàlisi, que havia d'aclarir si era o no portador del VIH: “Li vaig demanar a la Verge que la confirmació de les anàlisis fos negativa,

“Li vaig demanar a la Verge que la confirmació de les anàlisis fos negativa, però també que, en cas de confirmar-se els resultats, em donés el coratge per viure amb la sida. I me'l va donar”

però també que, en cas de confirmar-se els resultats, em donés el coratge per viure amb la sida. I me'l va donar”.

“No puc canviar els altres, només em puc canviar a mi mateix”, sosté Christopher Rodel, seropositiu i membre de l'Orde Budista Occidental. “Tot el que he de fer és treballar amb la meua ment, examinant les emocions negatives, els estats mentals negatius. Aquesta és la raó per la qual no em sento subjugat i impotent per les circumstàncies en què em trobo”. María José Picazo es

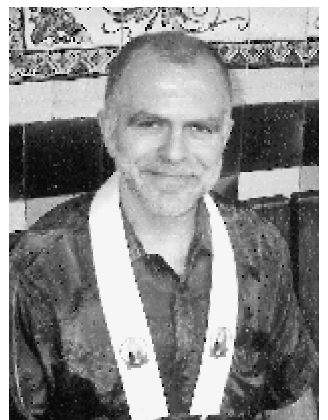
considera una persona espiritual, tot i no sentir-se vinculada a cap confessió concreta. “La vulnerabilitat m'ha posat al meu lloc. Viure sense voler controlar la vida, i conèixer i cuidar l'energia subtil que ens embolcalla: això és, per mi, viure de forma espiritual”, explica.

Hi ha un risc objectiu de concebre la força de l'espiritualitat com una espècie de bàlsam o opi, una via d'escapament. Segons Jalil Bárcena, “la vivència espiritual profunda pot ajudar a viure amb dignitat qualsevol situació dolorosa, qualsevol procés de malaltia. Ens pot obrir les portes al gran misteri de la mort. Però no és menys cert que l'espiritualitat ens ha d'ajudar en primer lloc a viure dignament. No és només una píndola anomenada resignació, sinó un esperó que pot ajudar les persones a morir amb les mans plenes”.

OPTAR PER LA PREVENCIÓ

I el paper de les religions i els seus líders en la prevenció de la sida? Com se sap, la jerarquia catòlica enfatitza els valors de l'abstinència i la fidelitat com a mitjans per aturar la pandèmia, però, segons Paul Gundani, “no podem fer com si visquéssim al cel. Som éssers humans que, fins i tot si som cristians, caiem en la temptació, pequem. En una situació on, a causa de la nostra humanitat, la infecció pot venir, l'Església no hauria d'ignorar el benefici que la societat pot treure dels profilàctics. Crec que l'Església ha de treballar pel canvi de valors i de comportament, i al mateix temps adoptar el preservatiu, no per anar contra la vida sinó per

salvar vides”. Rodel, per la seva banda, defensa el preservatiu però tampoc no exclou la dimensió moral: “El sexe segur no consisteix només a aplicar una norma en la pràctica sexual. Cal cultivar la intenció de no fer mal a la teua parella”. Més enllà del debat teòric, arriben bones notícies de boca de la ministra de Sanitat del Senegal: allà, líders religiosos musulmans i cristians han acceptat finalment implicar-se en la difusió de missatges preventius d'acord amb el que proposa ONU-SIDA. —**Francesc Rovira**

Christoph Benn, Christopher Rodel i Paul Gundani, tres dels participants a la taula rodona sobre espiritualitat i sida celebrada a Barcelona.